

Poprečnina v gotovini plačana.

ŠTEV. 4.

LETNIK XXVIII.

NARODNI GOSPODAR

**GLASILO „ZADRUŽNE ZVEZE“
V LJUBLJANI.**

V LJUBLJANI, DNE 15. APRILA 1927.

TISK ZADRUŽNE TISKARNE V LJUBLJANI.

VSEBINA:

— Gospodarstvo.

Konsumne zadruge. — Ant. Kralj; Iz nemškega združništva. — R. K. K.; Blagovne zadruge. — Ekonomska Rusija. — Vprašanja in odgovori. — Zadrugištvo.

Priloga „Narodnega Gospodarja“ št. 4, I. 1927.

Za vsa objavljena vabila, pri katerih ni izrecno drugače določeno, velja določba: Ako bi ta občni zbor ob navedenem času ne bil sklepčen, vrši se pol ure kasneje na istem mestu in pri istem dnevnem redu drugi občni zbor, ki večjavo sklepa ne glede na število navzočih članov.

Občni zbor Hranilnice in posojilnice v Poivki, r. z. z n. z., se bo vršil 22. maja ob 15. uri v posojilniških prostorih. 1. Poročilo načelstva in nadzorstva. 2. Potrjenje rač. zaključka za leto 1926. 3. Poročilo o izvršeni reviziji. 4. Slučajnosti.

Občni zbor Hranilnice in posojilnice v Semiču, r. z. z n. z., se bo vršil 24. aprila 1927 ob pol 8. uri zjutraj v hranilničnih prostorih. 1. Čitanje zapisnika o zadnjem občnem zboru. 2. Čitanje revizijskega poročila. 3. Poročilo načelstva in nadzorstva. 4. Odobrenje rač. zaključka za leto 1926. 5. Volitev načelstva in nadzorstva. 6. Sprememba pravil. 7. Slučajnosti.

Redni občni zbor Hranilnice in posojilnice v Stopercih, r. z. z n. z., se bo vršil 4. maja 1927 ob 9. uri v prostorih župnišča. 1. Poročilo načelstva in nadzorstva. 2. Potrjenje rač. zaključka za leto 1926. 3. Volitev načelstva. 4. Volitev nadzorstva. 5. Poročilo o izvršeni reviziji. 6. Slučajnosti.

Občni zbor Kmečke posojilnice v Murski Soboti, r. z. z n. z., se bo vršil 1. maja 1927 ob 15. uri v prostorih posojilnice. 1. Poročilo načelstva in nadzorstva. 2. Odobritev rač. zaključka za leto 1926. 3. Volitev načelstva in nadzorstva. 4. Sprememba pravil. 5. Čitanje revizijskega poročila. 6. Slučajnosti.

Redni občni zbor Hranilnice in posojilnice v Guštanju, r. z. z n. z., se bo vršil 8. maja 1927 ob 9. uri v dvorani pri Lečniku v Guštanju. 1. Čitanje revizijskega poročila in čitanje zapisnika zadnjega občnega zбора. 2. Poročilo načelstva in nadzorstva o delovanju zadruge v letu 1926. 3. Odobritev rač. zaključka za leto 1926. 5. Slučajnosti.

Redni občni zbor Hranilnice in posojilnice na Dobrni, r. z. z n. z., se bo vršil 24. aprila, ker prvi občni zbor, ki je bil razglašen na 25. marca ni bil sklepčen.

Občni zbor Hranilnice in posojilnice v Blagovci, r. z. z n. z., se bo vršil 1. maja 1927 ob 3. uri popoldan v društvenem domu. 1. Čitanje zapisnika o zadnjem občnem zboru. 2. Poročilo načelstva. 3. Odobritev rač. zaključka za leto 1926. 4. Čitanje revizijskega poročila. 5. Slučajnosti.

27. redni občni zbor Kmečke hranilnice in posojilnice v Radovljici, r. z. z n. z., se bo vršil 4. maja 1927 ob 14. uri v zadrugi pisarni. 1. Poročilo načelstva in nadzorstva. 2. Odobritev rač. zaključka za leto 1926. 3. Volitev članov načelstva in nadzorstva. 4. Slučajnosti.

Redni občni zbor Sodarske zadruge za Selško dolino na Češnjici, r. z. z o. z., se bo vršil 4. maja 1927 ob 9. uri dop. v zadrugi prostorih. 1. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zбора. 2. Čitanje revizijskega poročila. 3. Poročilo načelstva in nadzorstva. 4. Potrdilo rač. zaključka za leto 1926. 5. Volitev razsodišča. 6. Slučajnosti.

Občni zbor Hranilnice in posojilnice v Laporju, r. z. z n. z., se bo vršil 24. aprila 1927 ob pol 8. uri zjutraj v uradnih prostorih v Laporju. 1. Poročilo načelstva. 2. Poročilo nadzorstva. 3. Odobrenje rač. zaključka za leto 1926. 4. Prememba pravil § 10. 5. Slučajnosti.

Občni zbor Kmečke hranilnice in posojilnice v Žalcu, r. z. z n. z., se bo vršil 1. maja 1927 ob pol 9. uri dop. v uradnih prostorih. 1. Poročilo načelstva in nadzorstva. 2. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zбора in poročilo o reviziji. 3. Odobritev rač. zaključka za leto 1926. 4. Volitev načelstva in nadzorstva. 5. Slučajnosti.

Občni zbor Kmečke nabavne in prodajne zadruge za sodni okraj Višnjagora, r. z. z o. z., v Višnji gori, se bo vršil 24. aprila 1927 po prvi sv. maši v dvorani pri fari. 1. Poročilo načelstva in nadzorstva. 2. Odobritev rač. zaključka za leto 1926. 3. Volitev načelstva in nadzorstva. 4. Razgovor in morebitni sklepi glede zidave društvenega doma. 5. Slučajnosti.

Občni zbor Zadrugne tiskarne v Ljubljani, r. z. z o. z., se bo vršil v četrtek dne 12. maja 1927 ob 4. uri popoldne v posvetovalnici Jugoslovanske tiskarne v Ljubljani. 1. Poročilo načelstva in nadzorstva. 2. Odobritev računov in bilance za leto 1926. 3. Sklepanje o dividendi na deleže. 4. Čitanje revizijskega poročila. 5. Slučajnosti.

Občni zbor I. delavskega konsumnega društva na Jesenicah, r. z. z o. z., se bo vršil 24. aprila 1927 ob 3. uri popoldne v društveni dvorani. 1. Poročilo načelstva in nadzorstva. 2. Odobritev rač. zaključka za leto 1926. 3. Volitev nadzorstva. 4. Predavanje. 5. Slučajnosti.

Občni zbor Hranilnice in posojilnice v Oslnici, r. z. z n. z., se bo vršil 1. maja 1927 ob 9. uri v uradnih prostorih. 1. Čitanje zapisnika o lanskem občnem zboru. 2. Poročilo načelstva in nadzorstva. 3. Odobritev rač. zaključka za leto 1926. 4. Volitev načelstva in nadzorstva. 5. Slučajnosti.

Občni zbor Posojilnice in hranilnice pri Sv. Križu pri Litiji, r. z. z n. z., se bo vršil 1. maja 1927 ob 3. uri pop. v zadrugi prostorih. 1. Čitanje zapisnika o zadnjem občnem zboru. 2. Poročilo načelstva in nadzorstva. 3. Odobritev rač. zaključka za leto 1926. 4. Slučajnosti.

Redni občni zbor Zadruge za rejo bikov pri Sv. Lovrencu na Drav. polju, r. z. z o. z., se bo vršil 1. maja 1927 po večernih v čitalnici. 1. Poročilo načelstva. 2. Odobritev računskih zaključkov za l. 1925 in 1926. 3. Sklepanje o likvidaciji zadruge. 4. Slučajnosti.

NARODNI GOSPODAR

GLASILO „ZADRUŽNE ZVEZE“ V LJUBLJANI.

Clani „Zadruž. zveze“ dobivajo list brezplačno. Cena listu za nečlane po 25.— Din. na leto, za pol leta 12-50 Din.
 ===== Cena inseratov po dogovoru. — Izhaja 15. dne vsakega meseca. — Rokopisi se ne vračajo. =====

Konzumne zadruge.

Konzumi so zveze konzumentov, ki se združujejo z namenom, da svoje potrebščine skupno nabavljajo in jih po pravični ceni zopet oddajajo članom zadruge, to je samim sebi.

Revščina in sila je bila mati konzumnega zadružništva in mesto delavcev je bila zibelka prve konzumne zadruge. Bilo bi takorekoč protinaravno, če bi se konzumna organizacija začela pri zeleni mizi učenega teoretika. Nekaj delavcev, zapostavljenih in izžemanih, se je združilo v zadrugo, da si solidarno pomagajo. Nobene tuje pomoči niso imeli. Kapital so si zložili s tem, da so prispevali v skupno blagajno od svojih skromnih tedenskih plač. Eno leto so zbirali, da so si nabavili najnujnejše predmete in jih oddajali svojim članom. Po eno uro daleč so prišle njihove žene kupovat v malo primitivno zadružno trgovino. Bila je to praktična solidarnost, katero moramo občudovati še danes. Polagoma je zginjalo nezaupanje nasproti neznatnemu podjetju in zadruga je rastla. Njeni člani so neprestano nosili svoje malenkostne prihranke zadrugi, da si napravi potrebno glavnico. Čisti dobiček pa so uporabljali za propagando zadruge, za širjenje zadružne misli.

Načela, katera so si postavili ustanovitelji prve zadruge pred 80 leti, veljajo še danes. Ta načela so: zbiranje deležev, ki naj

tvorijo podlago zadružnemu poslovanju; nakup in oddaja dobrega, pristnega blaga na člane po primernih cenah; članom naj se blago ne daje na upanje, ker je ta način kupovanja oziroma prodajanja začetek vsega zla gospodarske odvisnosti; uprava in kontrola zadružnega poslovanja po članih zadruge; enakopravnost vseh članov. Praksa tekom let je vsled trgovskih in gospodarskih nujnosti ta temeljna načela zboljšala in spopolnila.

Začetek konzumnega zadružništva je v mestu Rochdal; od tod se je razširilo najprej po Veliki Britaniji, kmalu pa so se pojavile organizacije kupovalcev ali konzumentov po vseh evropskih državah. Dobro seme je rodilo uspešen sad. S hitrimi koraki se je širila zadružna konzumna misel preko težkoč, dvomov in sovražnosti. Danes obstojijo konzumne zadruge v vseh civiliziranih državah sveta in zadružna statistika nam pravi, da imamo po svetu danes približno 100.000 konzumnih zadrug in preko sto milijonov članov. Povsod so se posamezne zadruge združile v večje deželne zveze, ki dobavljajo potrebno blago svojim članicam.

Konzumno zadružništvo pa se ni omejilo samo na nakup in prodajo blaga, ampak se je začelo kmalu pečati tudi s produkcijo. Ustanovilo si je lastne mline, pekarije, tovarne za konzerve, tekstilne tovarne, tovarne za čevlje itd.

Nositelj zadružne misli je bil predvsem

kmečki in delavski stan. Zgodovina svetovnega združništva nam kaže v vseh državah ženjalne voditelje in voditeljice, apostole združne misli. Veliko pa je število tihih združnih delavcev, katerih zgodovina ne omeinja, kateri pa so istotako kot združni voditelji pripomogli, da se je združna ideja tako močno ukoreninila.

Socialne in gospodarske naloge konzumnih zadrug.

Vsak človek je konzument od začetka do konca svojega življenja. Vsak človek prinese takorekoč s seboj na svet že nagnjenje, postati član organizacije konzumentov. Ta trditev se sicer nekako čudno sliši, je pa resnična. Organizacija konzumentov je najsilnejša gospodarsko-socialna moč, kakor hitro se svoje moči zave; močnejša je kakor vsi trusti producentov. Prva nujna posledica konzumnega združništva je, da sprejema v svoj delokrog tudi produkcijo. Kakor smo že omenili, se je to že deloma izvršilo, treba pa bo združno produkcijo še bolj izpopolniti in razširiti. Gospodarsko-socialne naloge, katere izvršuje konzumno združništvo, so podane v zgoraj navednih principih, temeljnih zakonih združništva. Iz tega pa sledi, da je treba vsa stremjenja, ki merijo samo na zaslužek in dobiček, izločiti. Kakor hitro pa taka, združni misli nasprotujoča stremjenja, ne obstojajo več, nima mešanje in ponarejenje blaga nikakega pomena več. Zadruga ne pozna skrivnosti. Število članov in člani sami ne smejo biti nikakor omejeni. Tudi najrevnejši naj imajo možnost postati člani zadruga. S trenutkom, ko zadruga omeji število svojih članov, preneha biti zadruga.

Cilj organizacije konzumentov nikakor ni odstraniti trgovino, temveč le reorganizirati isto in odstraniti iz trgovine samo pohlep po visokem dobičku in s tem združeno oderuštvo. Zadruga ne ovirajo zbiranja bogastva,

ampak pospešujejo to zbiranje z družinimi močmi konzumentov, in vstvarjajo silo, ki sloni na solidarni skupnosti članov; bogastvo se ne zbira samo pri nekaterih, ampak pri vseh članih.

Kaj pravijo nasprotniki zadrug?

»Nišo ravno najslabši sadovi, na katerih glodajo gosenice« pravi pregovor. Tudi pri napadih na konzumno združništvo je isto. Ker se združništvo ne more napadati s pametnimi razlogi, lahko trdimo, da poštenih in odkritih nasprotnikov skoraj ne najdemo. Tisti, ki nasprotujejo združništvu, delajo to iz sebičnega namena ali pa iz nevednosti, tretjega ni. Zato se tudi ne čudimo, če se redno ponavljajoči se napadi na konzumno združništvo skoraj vedno enako glasijo. In iz tega razloga se združništvo svojih sovražnikov tudi ne boji. Kakor hitro najdemo vzrok napadov na združništvo, spoznamo, da je nadaljna obramba združništva nepotrebna.

Največkrat se ponavlja očitek, da zadruga ne prodajajo blaga ceneje kakor privatni trgovci. Na to odgovorimo, da predpisuje cene za vsakdanje potrebščine tovarnar in sicer za vse odjemalce. V tem slučaju torej ne more nikdo ceneje prodajati. In poglejmo večje in važnejše predmete, ki jih potrebujemo v življenju. Cene teh se ravnaajo po svetovnih cenah. Poleg tega pa ima seveda zadruga ravno tako svoje izdatke in stroške kakor vsako drugo podjetje. Napadi na združništvo so na eni strani domišljavi, na drugi strani pa zopet strahopetni in izobraženega človeka nevredni. Nikdo ne bo podrl svoje hiše samo radi tega, ker se v njej nahaja podgana. Značilno je, da se sliši prav malo ali pa nič pritožb proti nastopajočim akcijskim družbam, trustom, privatnim konkurentom, podjetnikom itd. Vedno in povsod pa se pri vsaki ustanovitvi konzumne zadruga

ge oglasijo njeni nasprotniki, ki se zaletavajo predvsem v združni princip in na socialni podlagi slonečo zadrugo. Nekoč je pisal ugleden nasprotnik združništva: »Konzumna zadruga je izraz egoističnih instinktov.« In nadalje govori »o nevoščljivosti zadrugarjev napram tistim, ki niso člani zadruga«. Ta očitek obrnimo nasproti sovražnikom združništva!

Od ustanovitve prve zadruga pa do danes so nasprotniki združništva že vse poskusili, da bi onemogočili širjenje združništva, toda brez uspeha. Združno drevo ima že tako močne korenine, deblo in krono, da se ne da več omajati ali izrjavati.

Nasprotniki konzumnega združništva pa ne povedo, da je bil konzument pred ustanovitvijo konzumnih zadrug od vseh mogočih prekupcev na razne načine izrabljen, oškodovan in izropan. Ne povedo, kakšne velikanske dobičke so si posamezniki nakopičili. Ne povedo tega, da je bila marsikatera revna gospodinja prisiljena manj vredno in slabo blago kupiti po visokih cenah. Nasprotniki združništva zamolčijo dejstvo, da so ravno konzumne zadruga napravile energičen konec raznim pretiranim zahtevam spekulativov v času sile in potrebe in odstranile na ta

način trgovstvu škodljive razvade. Nasprotniki združništva ne govorijo o tem, kakšne so razmere v deželah, kjer ni konzumnega združništva.

Bodočnost konzumnega združništva.

Principi konzumnega združništva ostanejo tudi v bodočnosti isti. Ti principi so mogočni stebri, na katerih stoji velika zgradba združništva. Celotno delo konzumnega združništva v bodočnosti se danes ne da še določiti. Tudi ne moremo prerokovati, katere panoge bo bodoče združništvo sprejelo v svoj delokrog poleg že obstoječih. Posebno važen faktor je lastno financiranje posameznih zadrug. Samo z lastnim združnim kapitalom dela lahko zadruga racionalno in neovirano. Tudi se bodo morale v bodočnosti zadruga tesneje okleniti svojih centralnih nakupovalnih zvez. Idealni pionirji združništva neprestano študirajo na vse strani razne probleme združništva, da bi združno stavbo čim lepše in čim solidnejše dogradili.

Konzumne zadruga so svoj čas regulirale cene in so prisilile privatno trgovino v meje dostojnosti. Velika gospodarska sila konzumnih zadrug obstoji v organizaciji konzuma.

Ant. Kralj:

Iz nemškega združništva.

Po razsežnosti in mnogoličnosti svojega združništva stoji Nemčija na prvem mestu. Začetkom l. 1925 se je število zadrug na vsem svetu cenilo na 300.000 in od te vsote jih odpade na Nemčijo nič manj nego ogromno število 53.000. Število združnikov znaša na Nemškem približno 10 milijonov, tako da participira Nemčija na celokupnem številu zadrug z eno šestino, na celokupnem številu združnikov z eno dvanajestino.

Že iz teh števil se vidi, kako velik pomen je dobilo na Nemškem združništvo za nemško narodno gospodarstvo.

Tudi po nekaterih drugih državah je združništvo močno razširjeno. Na Angleškem nahajamo dosti delavskih konzumnih zadrug, na Danskem je zelo razširjeno kmetijsko združništvo. Nemško združništvo pa se odlikuje predvsem po svoji mnogoličnosti. Zadruga za posamezne stanove ne prevladujejo nad drugimi, ampak je opazati pri vseh vrstah zadrug v njihovem razvoju neko gotovo enakomernost.

Po stanju 1. januarja 1926 je bilo na Nemškem: 22.533 mestnih in kmetijskih kreditnih zadrug, 17.968 kmetijskih zadrug (brez kreditnih), 3834 stavbinskih zadrug, 2117 konsumnih zadrug, 2027 rokodelskih zadrug, 1315 nakupovalnih zadrug trgovcev, 558 obrtnih produktivnih zadrug, 210 produktivnih zadrug delavcev.

K temu je prišteti še 2000 zadrug, ki jih statistika označuje kot »razne«, in 160 osrednjih ali glavnih zadrug. Skupno je bilo 1. januarja 1926 na Nemškem 52.722 zadrug.

Med svetovno vojno so zadruge prav dobro izvrševale svojo nalogo. Po končani vojni so stale pred novo, važno nalogo: zbrati in okrepiti one gospodarske sile, ki sta jih bili še pustili vojna in revolucija. Tudi v tem pogledu so se zadruge sijajno obnesle. Demokratsko ustrojstvo zadrug in njihova socialna smer, vse to je odgovarjalo splošnim socialnim, gospodarskim in političnim potrebam novega časa. V zadrugah je bilo že mnogo tega, za kar se je nemško ljudstvo borilo v težkih notranjih bojih.

Doba hude preizkušnje je bila prišla za nemške zadruge s propadom nemške valute, ki ga je povzročil gospodarski in politični položaj. V l. 1921, 1922 in deloma še v prvi polovici l. 1923 so zadruge izgubile ogromne vrednosti. Sprva so si zadruge skušale ohraniti delazmožnost s pogostim zviševanjem deležev ali inflacija je napredovala z velikansko naglico in zato je bilo slednjič treba te poizkuse opustiti. Hudo je bilo tudi to, da ni šel v izgubo samo kapital, ampak da se je izgubljal tud zadrugi duh. Gospodarska moralna inflacijske dobe je imela torej zelo slabe posledice. Večina zadrug ravno tako kakor večina zasebnih obratov ni umevala položaja in se je udajala napačnim nazorom o vrednosti premoženja.

Doba inflacijskega gospodarstva je prenehala s stabilizacijo valute potom rentne

marke. Sledila je doba hude gospodarske depresije v l. 1924 in 1925. Prehod k stabilizirani valuti je moral vesti do težkih kriz. Odredbe državne vlade na finančnem polju so pomenjale sicer posrečeno operacijo, od katere pa bolno narodno gospodarstvo Nemčije ni moglo tako brzo okrevati in se posledice kažejo še danes.

V financiranju zadrug so se pojavile velike težave. Proti svojim načelom in v nasprotju s svojim prejšnjim poslovanjem so bile zadruge pod pritiskom pomanjkanja lastnih obratnih sredstev navezane na tuji kredit in to stanje traja v velikem delu še danes. Seveda je za zadruge tako stanje nezdravo, kajti prekomerno zadolževanje nasprotuje načelu samopomoči. Zato si vodilni zadrugi krogi prizadevajo na vse načine, da se v zadrugah tvori lastna obratna glavica, da se okrepe rezerve, da se povišujejo deleži in da se primanjkljaj pokriva v prvi vrsti s pritegnitvijo hranilnih vlog. Mnoge zadruge so vpoštevale te in podobne nasvete in so se res finančno precej okrepile, znaten del zadrug pa je podlegel poostreni krizi in sicer večinoma take zadruge, ki so bile nastale v dobi visoke konjunktore. Vendar je bilo konkurzov pri zadrugah v l. 1925 le 119, napram 11.000 konkurzom privatnih podjetij, kar dokazuje veliko odporno moč zadrugištva.

Prvo preizkušnjo so imele zadruge prestatí ob času svetovne vojne in prestale so jo dobro. Drugo preizkušnjo jim je prinesla doba obnovitve, ki deloma še traja, toda se že sedaj kaže, da jo bodo uspešno prestale.

Da je kljub vsem težavam ostalo nemško zadrugištvo še tako krepko in da je v gotovih ozirih celo napredovalo, se ima zahvaliti v prvi vrsti svoji krepki organizaciji v zvezah in drugih središnjicah, ki imajo dalekovidno in prevdarno vodstvo.

Za kmetijsko zadrugištvo obstoje sledeče osrednje zveze:

1. Državna zveza nemških kmetijskih zadrug v Berlinu, ki jo je bil ustanovil Viljem Haas.

2. Generalna zveza nemških rajfajzenskih zadrug v Berlinu, ki jo je bil osnoval F. V. Raiffeisen.

3. Zadrufna zveza državne kmetijske zveze (Landbund) v Berlinu.

Mestno zadružništvo zastopajo:

1. Nemška zadrufna zveza v Berlinu, nastala iz bivše Schulze-Deličeve Splošne zveze in Glavne zveze nemških obrtnih zadrug.

2. Edeka, zveza nemških trgovskih zadrug v Berlinu.

3. Centralna zveza nemških konsumnih zadrug v Hamburgu.

4. Državna zveza nemških konsumnih društev v Kolinu.

Predvsem pa nas zanima stanje kmetijskega zadružništva.

V kmetijskem gospodarstvu se je zadružništvo tako zasidralo, da si nemškega kmetijstva ni mogoče misliti brez zadružništva. Velik del srednjih in zlasti malih kmetov se ima zahvaliti za svoj obstanek le zadružništvu. Zadrufge so bile, ki so kmetovalcem dajale na razpolago zadostna denarna sredstva in mu s tem nudile možnost, da je praktično upotrebljeval uspehe kmetijske znanosti.

Kako hitro se je razvijalo kmetijsko zadružništvo v nemški državi, kaže sledeči pregled. Obstojalo je:

	Hranilnic in posoj.	Nabav. in prod. zadr.	Mlekarst. zadrufg	Ostalih	Skupaj	Vseh zadrufg sploh	Od t. g. g. kmetijsk
1890	1.729	537	639	101	3.006	—	—
1900	9.793	1.115	1.917	801	13.636	17.700	68%
1910	15.517	2.280	3.333	2.715	23.845	30.000	80%
1920	18.331	3.717	3.304	6.169	31.521	41.000	77%
1925	20.218	4.867	3.599	10.586	39.270	52.300	75%

Kmečke hranilnice in posojilnice, ki tvorijo več nego polovico kmetijskih zadrufg, so podlaga vsemu nemškemu kmetijskemu za-

družništvu in najvažnejša kreditna organizacija nemškega kmetijstva. Posojilnice so osvobodile kmetijski stan iz rok oderuhov, dajejo mu na razpolago dolgočen obratni kapital, pospešujejo varčnost in smisel za pravo gospodarstvo ter pospešujejo gospodarski in kulturni napredek med kmetskim ljudstvom. Tudi v današnjih časih velike kreditne krize vrše posojilnice to nalogo s tem, da zbirajo razpoložljive glavnice in jih odvajajo tje, kjer je potreba največja.

Med vojno in v prvih časih po vojni je bil dotok denarja v posojilnice ogromen, toda že l. 1921 je začel ponehavati, dočim se je ob enem opažalo, da rastejo potrebe po kreditu in da vlagatelji dvigajo svoje naložbe.

Nova konkurenca je posojilnicam nastala v okrožnih bankah, ki so jih snovali okraj in občine z namenom, da bi se z doseženimi dobički deloma krili stroški uprave.

L. 1922 je postal položaj posojilnic še težji. Kreditne potrebe so rastle, vrednost marke je padala stalno, cene so se dvigale. Posojilnice so morale zvišavati svoje deleže. Začeli so se težki dnevi. Kreditne zadrufge so bile brez brambe izpostvaljene uničujočim vplivom inflacije. Ko je padanje denarne vrednosti napredovalo kar sunkoma, so bile posojilnice celo prisiljene nekaj časa ustaviti obratovanje. Le z največjim naporom zvez je bilo uspelo preprečiti, da se niso mnogoštevilne posojilnice razdružile. Propadanje valute je pomenjalo za kreditne zadrufge ne samo izgubo pridobljenega premoženja, ampak tudi veliko oviro varčevanja. Propast lastnega premoženja in s tem povzročena potreba po novem kapitalu je silno škodila zadružni misli: mnogi so obupali nad zadrufgami in so iskali rešitve v naslonitvi na banke ali v tem, da bi se zadrufge preosnovale v akcijske družbe.

Ko so se zopet začele bilance sestavljati v zlati valuti, se je pokazalo, da so bile kre-

ditne zadruga rešile komaj 10% svojega premoženja. Bile so pa oškodovane tudi vsled tega, ker jim vlagatelji zaradi propasti hranilnih vlog niso več zaupali. Tako je bilo pri mnogih posojilnicah poslovanje skoraj popolnoma onemogočeno in so bile v svojem razvoju pahnjene nazaj za leta in leta.

Razumljivo je torej, da se je po okrepitvi valute proces obnavljanja mogel vršiti le polagoma in da se je obratni kapital v obliki hranilnih vlog vsled omajanega zaupanja vlagateljev množil le počasi.

L. 1924 je postajal položaj nemškega kmetijstva čim dalje težavnejši, ker je bila potreba po denarju in kreditu vedno večja. V ospredju je stalo vprašanje, kako preskrbeti kmetijstvu obratni kredit. Pa tudi zemljiški kredit je bilo mogoče doseči le pod izredno težkimi pogoji. To stanje omiliti je bilo možno le na ta način, da je državna rentna banka dala osrednjim zadružnim kreditnim organizacijam na razpolago večje javne kredite.

S temi in raznimi drugimi sredstvi se je bilo posrečilo delovanje kreditnih zadrug vsaj nekoliko poživiti. Ali posojilnice čaka še veliko dela, predno se bodo mogle povzpeti na svoje stališče pred vojno. Kar se tiče obratnih sredstev (deležev, rezerv in hranilnih vlog) so se kmetske posojilnice koncem leta 1924 nahajale približno v enakem položaju kakor leta 1907.

Nabavne in prodajne zadruga, katerih število je začetkom l. 1926 znašalo 4807, so se imele v povojni dobi istotako boriti z velikimi težavami. Občutno pomanjkanje vagonov je oviralo tvornice, da niso mogle pravočasno dobavljati blaga. Zlasti je v teh razmerah trpela dobava gnojil. Propadanje valute in dviganje cen sirovinam je pa tudi pripomoglo, da se je bil položaj teh zadrug poslabšal. Najhujše je bilo l. 1923, ko se vpra-

šanje, kako preskrbeti denar, sploh ni dalo več rešiti. V najslabših mesecih sploh ni bilo mogoče nabavljeno blago tako oddajati članom, da bi se bila mogla z izkupičkom nabaviti enaka množina blaga.

Zasedba rurske pokrajine je imela za posledico, da so industrije v teh krajih ustavile izdelovanje tomaževe žlindre, superfosfata, žveplenokislega amonijaka in drugih gnojil, tako da so zadruga mogle le v omejenem obsegu nabavljati to blago.

L. 1913-14 so osrednje zadruga dobavile kmetijskih potrebščin 97 milijonov centov, l. 1923-24 pa le za 74 milijonov, iz česar se vidi veliko nazadovanje teh zadrug, oziroma njihovega prometa.

Pri prodaji kmetijskih pridelkov so zadruga istotako naletele na velike težkoče. Kupna moč odjemalcev je bila zelo padla, tržna konkurenca pa se je bila poostrila.

Zveze in osrednje zadruga se za bodoče bavijo z mislijo, kako postaviti lastne tovarne za gnojila in velike mline, kako pogodbeno urediti dobavljanje blaga z dobavitelji, kako centralizirati prodajo glavnih proizvodov poljedelstva, kako izgraditi direktne zveze med producentom in konsumentom.

Mnogo bolje nego doslej obravnavane zadruga so gospodarsko krizo prestale mlekarske zadruga, ki so mogle svoje premoženje (poslopja, stroje) ohraniti skoraj neokrnjeno. Začetkom l. 1926 je bilo vseh mlekarških zadrug 3730. Ko je bilo l. 1921 odpravljeno prisilno gospodarstvo za promet s surovim maslom, so se zadruga zopet mogle prosto gibati. Toda nade, ki so se stavile v gospodarsko svobodo, so se le deloma uresničile, ker sta manjkala dva važna faktorja svobodne trgovine: zadostna množina mleka in trdna valuta. L. 1921 vladajoča suša je poleg tega povzročila, da je oskrbovanje mest z mlekom in z mlečnimi izdelki zelo nazado-

valo. Ker na uvoz iz tujih držav vsled poslabšanja valute ni bilo misliti, so šle cene mlečnim izdelkom hitro navzgor.

Mnoge mlekarke zadruge so zboljšale svoje med vojno zanemarjene obrate z nabavo novih strojev in s tem dvignile kakovost svojih izdelkov.

Vse te okolnosti so pripomogle, da je mlekarstvo postalo za nemškega kmeta zopet dobičkanosno. Dobava mleka se je leta

1924 cenila že na 75 odstotkov dobave v letu 1914.

Od ostalih zadrug, ki delujejo na kmetih, je zlasti omeniti električne, katerih je bilo začetkom l. 1925 že 5796. Posebno mnogo se jih je osnovalo v poslednjih letih. Večina teh zadrug nima lastnih električnih central, ampak le navajajo električni tok iz drugih podjetij in ga oddajajo svojim članom.

R. K. K.:

Blagovne zadruge.

Med zadrugarji se pogosto naglaša, da imajo izmed združnih organizacij bodočnost edinole denarne zadruge, ki se po večini lepo razvijajo, dočim zlasti blagovne zadruge navadno ne uspevajo. Take in enake sodbe imajo svoj izvor ponajveč v težkih izkušnjah, katere so morali posamezni zadrugarji prestat, ne da bi za svoje v resnici težko delo uživali od sodrugov kako priznanje in prejeli primerno plačilo.

Da blagovne in produktivne zadruge v resnici ne uspevajo tako, kakor bi bilo želeti, tiči vzrok predvsem v mnogo bolj kompliciranem poslovanju, pa tudi v nevednosti in slabi kalkulaciji posameznih poslovodij. Dočim imajo denarne zadruge opravka edinole z denarjem, je treba pri drugih gospodarskih zadrugah z največjo natančnostjo kalkulirati bodisi pri nakupih ali pri prodaji blaga ter pazno zasledovati razvoj dolžnikov in upnikov. Neredko se dogaja — zlasti v sedanjem času —, da je treba ali pri blagu ali pri dolžnikih odpisovati večje vrednosti, kar vse se mora končno le pokriti iz tekočih sredstev.

Smelo trdim, da blagovne in produktivne zadruge prednavedenim nalogom po večini ne ustrezajo in to ponajveč, ker nimajo na razpolago dobrih in zanesljivih uslužbencev.

Da je red in kontrola v poslovanju prvi predpogoj vsakemu napredku gospodarstva, menim, da ni potrebno posebej dokazovati. Pa vprašam: Koliko imamo blagovnih zadrug, ki bi bile v stanju v s a k č a s (tudi med letom), ugotoviti, kakšno je pri njih razmerje med lastnim imetjem in dolgovi? Koliko je tudi enakih zadrug, kjer bi se z največjo pažnjo in natančnostjo obravnavala pri seji načelstva ali nadzorstva mesečna surova bilanca? Redke so! Četudi imamo mnogo vnetih in dobro izvežbanih zadrugarjev, ki vodijo posamezne združne organizacije z vso vestnostjo in požrtvovalnostjo, se posamezne zadruge le ne morejo in ne morejo oživeti in si pridobiti trdnih tal.

Da je temu žal tako, je več vzrokov. Navajam samo nekatere:

I. Nesistematično razdeljena uprava. Pri mnogih zadrugah je vodstvo mnenja, da je najbolje in najceneje, ako so najrazličnejši posli, kakor: tajništvo, knjigovodstvo, blagajna, nakup in prodaja blaga itd. združeni v eni in isti osebi. Tako naziranje je povsem napačno. Za vsako pridobitev je treba dela. Delo je oni faktor, ki donaša korist, toda le tedaj, če je smotreno umerjeno. Tega so se zavedali veliki svetovni ekonomisti in se oprijeli načela: »Vsakdo deluj v omejenem delokrogu in skušaj postati pri svojem delu mojster, ki ve pravilno ceniti čas in

blago!« Na tej podlagi se je razvijalo svetovno gospodarstvo in se razvija še danes. Slavnemu ekonomu Taylor (izg. Tejler!) je pustil pri vseh izhodiščih svoje tovarne napisati: »Čas je zlato!«, samo zategadelj, da bi se uslužbenci trajno zavedali vrednosti časa.

Ako vpogledamo nekoliko v zgodovino slovenskega združništva, bomo videli, koliko konsumnih zadrug je izginilo iz površja, ki bi lahko v polni meri služile svojemu namenu in koliko zlata se je v smislu omenjenega reka izmetalo takorekoč skozi okna na cesto. V času, ko sloni silni razvoj moderne svetovnega gospodarstva na cepitvi dela, naj bi slovensko združništvo uravnavalo svoje gospodarstvo po metodah, ki so veljale kot primerne pred 50 in 100 leti?

2. Štedenje, ki ni na mestu. Ako izkaže bilanca zadruge negativen uspeh, je prva skrb njenega načelstva, kako znižati režijo, da se s tem prepreči nadaljna zguba. Namesto, da bi vodstvo zadruge razpravljalo in ugotavljalo, kje in na kak način je prišlo do zgube ter ukrenilo potrebno, da se taka zguba vnaprej prepreči, misli najprej na odstavitev za upravo združnih poslov potrebnih uslužbencev. S tem ukrepom se namesto zvišanja prometa in relativnega poviška dohodkov omeji promet na minimum, ki ne more pokrivati niti do skrajnosti znižane režije. Seveda pomenja to za zadruge pričetek konca.

Pečeni piščanci niso nikdar leteli z neba in ne bodo! Za vsako pridobitev je treba dela! To ve vsakdo. Veliko pa je ljudi, ki ne vedo ali se vsaj ne zavedajo ob vsaki priliki, da je vsako delo vredno svojega plačila. Delo se torej plača, ne pa oseba, ki to delo opravlja. Zato pa naj se izreka najvišja čast delu, ne pa osebam!

Izpričevalo slabega gospodarja si daje podjetnik, ki ne ve vnaprej, koliko haska mu bo donášalo delo, katero mora plačati. Slab

gospodar je tudi ono vodstvo zadruge, ki ne ve, zakaj plačuje nastavljenca. Slednji naj bodo polno zaposleni in njihovo delo bodi vrejeno tako, da donáša podjetju korist!

Omenil sem, da je vsako delo vredno svojega plačila. Z ozirom na raznoterost dela se zlasti pri združništvu pogosto govori o produktivnem in neproduktivnem delu. Tako n. pr. se smatra delo prodajalca, ki stoji za pultom in postreza strankam, produktivnim, dočim naj bi bilo delo, katero opravlja knjigovodja, registrator, ekspeditor, skladiščnik itd., neproduktivno. Tako naziranje more imeti le človek, ki ne pozna niti dela, niti principov gospodarstva. O kakem neproduktivnem delu pri gospodarstvu sploh ne bi smelo biti govora! Vsako neproduktivno delo je namreč obenem tudi gospodarstvu škodljivo in torej povsem nepotrebno. Kako pa naj bi vršil prodajalec svoje uspešno delo, če bi ne bilo knjigovodje, tajnika, skladiščnika in drugih poslovalcev, ki vsi prispevajo s svojim delom k pridobitku v isti meri, kot prodajalec.

Tudi štedljivost ima svoje meje. Podjetje, ki je iz gole štedljivosti odpustilo potrebnega delavca, ne more prospevati, temveč mora propadati; saj je podobno drevesu, kateremu so bile odrezane korenine.

3. Brez konkurenčne zmožnosti. Nesistematična razdelitev dela in neumestno štedenje, ki ne vpliva nič manj zlohotno na gospodarstvo, kot nesmiselno zapravljavanje, mora imeti svoje posledice v slabši rentabilnosti podjetja. Prvi znaki slednje se pojavljajo predvsem v konkurenčni nezmožnosti. Čim bolj zgubiva podjetje to zmožnost, tem bolj se čuti tudi padanje prometa; dolgovi naraščajo, znižuje pa se ugled in imetje in tako se dogaja, da morajo člani prihiteti na pomoč zadrugi, ki ima sicer edini namen: pospeševati gospodarske koristi članov. Da take zadruge splošnosti niso v ko-

rist, je samo po sebi umevno. Potrebno je torej, da se pri že obstoječih blagovnih in produktivnih zadrugah uredi poslovanje v strogo kontrolnem smislu, pri na novo se snujočih enakih podjetjih pa je potrebna največja previdnost. Dokler zadruga ne nudi primerne garancije za sistematično in kontrolno ureditev svojega poslovanja ter garancije, da bo vporabljala za določena dela edinole stro-

kovno izvežbane moči, toliko časa ni misliti na uspešen razvoj zadruge.

Le s tem bi bila dana možnost uspešnega in naprednega gospodarstva pri posameznih zadrugah. Tudi pri gospodarstvu je treba slediti duhu časa in se pri tem posluževati edinole modernih tehničnih sredstev. Za to pa je poleg združne ideje potrebna tudi strokovna izobrazba.

Ekonomska Rusija.

Vse evropske države brez izjeme zelo občutijo dejstvo, da ni Rusija v isti meri član gospodarstva Evrope, kot je bila pred vojsko. Mi smo o Rusiji že parkrat pisali in pišemo še danes ter opravičujemo članke o Rusiji s tem, da se pozna razvoj gospodarstva tako velike enote, kot je Rusija, po vsem svetu, ter da bo vplival na narodno gospodarstvo vseh držav.

Doslej ni bilo v neruskih jezikih nobenega velikega dela, ki bi obširno poročalo o gospodarstvu Sovjetske zveze. Sedaj je pa izšla v Moskvi 900 strani obsegajoča knjiga o tem, v štirih jezikih — tudi v nemščini — z zemljevidom opremljena.

Prvi del o »Sovjetski zvezi v svetovnem gospodarstvu« prinaša splošne podatke. Izvemo iz njega, da znaša površina vse države sedaj 21.210.500 km² ter da živi na tem prostoru 145.9 milijonov ljudi. Rodovitni prostor, ki živi na njem kmečko prebivalstvo, obsega 300 milijonov hektarov ali tri milijone km², brez gozda. S kolonizacijo bi se dal ta ogromni prostor še povečati. Seveda je pa v Rusiji tudi prav veliko popolnoma nerodovitnega sveta; pomislimo samo na tundre gori na severu.

V primeri z drugimi deželami se odlikuje Sovjetska zveza po hitrem naraščanju njene- ga prebivalstva. V letih vojske in revolucije

je to naraščanje sicer prenehalo, a je v začetku gospodarske obnove, leta 1922, predvojno stanje že prekoračilo.

Prebivalstvo Zveze je v pretežni večini poljedelsko. Vendar se je pa razvijala industrija pred vojsko dosti hitreje kot poljedelstvo, in se tudi sedaj hitreje razvija. Sovjetska vlada se z vsemi močmi trudi, da bi rusko industrijo osamosvojila in je namenila baš letos ogromne svote v ta namen.

Leta 1913 je obsegal z žitnimi vrstami in s krompirjem obdelani prostor 96 milijonov ha, to je 31.7% vsega z žitom in krompirjem obdelanega prostora na zemlji, ki obsega 302.900.000 ha. Pač pa pridelek žita nikakor ni tako velik, kakor bi sklepali iz števila hektarov; to pa zato ne, ker je način pridelovanja v Rusiji še daleč za načinom Nemčije in Belgije itd. in nese 1 ha na Ruskem samo 7 do 8 stotov pšenice itd., dočim jih dá 1 ha na Nemškem čez 20, v Belgiji do 30 itd. Da imamo malo pojma, kakšni so ti velikanski prostori, o katerih govorimo, navedemo tele številke: Jugoslavija meri 250.000 km² ali 25 milijonov ha, Slovenija 16.000 km² ali 1 milij. 600.000 ha; pa je tukaj vse skupaj, njive, gozd, pašniki, nerodoviten svet itd.

Pridelek rži v Rusiji znaša več kot polovico vsega svetovnega pridelka, pridelek ječmena tretjino, ovsaka nekako četrtno, pridelek pšenice pa petino svetovnega pridelka. Po podatkih Mednarodnega poljedelskega za-

voda v Rimu je znašal pridelek ruske pšenice leta 1924 12.7% svetovnega pridelka, leta 1925 pa že 18.8%; rž je prišla leta 1925 na 46.8% svetovnega pridelka itd. Vse kaže, da je Rusija dosegla svoje predvojno razmerje do ostalega sveta in da bodo nove metode obdelovanja to razmerje kmalu spremenile njej v korist. Glede bombaža je Rusija že na tretjem mestu bombaž pridelujočih držav, za Zedinjenimi državami in za Indijo; bombaž pridelujejo po večini v nekdanjem Turkestanu. Leta 1925 so ga pridelali na 680.000 ha 190.000 ton. Vendar pa doma pridelani bombaž ne more kriti vse potrebe ruskega prebivalstva. Izredno veliki so tudi prostori za pridelovanje lanu, krompirja itd.

Knjiga pravi, da se bo pri kvantitativnem naraščanju poljedelskih izvoznih pridelkov spremenil v bližnji bodočnosti značaj izvoza v toliko, da bodo stali v prvi vrsti produkti tehniške kulture in živinoreje; v nekaterih panogah bodo ti proizvodi kaj kmalu dosegli in preseгли predvojno višino, na primer meso, mlekarški izdelki, perutnina, ščetine, žita, vrtnarstvo, zelenjava, oljna semena, tobak, kožuhovina, kaviar itd.

Kar se tiče izvoza žita, je njegov nadaljnji razvoj in dvig na predvojno višino odvisen od dveh okoliščin: 1. od povečane uporabe traktorjev (poljedelskih avtomobilov) v okrajih pridelavanja žita, zlasti v Ukrajini in v Severni Kavkaziji, ki stâ glavna dva žitna okraja; 2. od umne kolonizacije azijskih okrajev žitnega pridelka, pri čemer bi moral biti zagotovljen tak izvoz žita na notranji ruski trg in na zunanje trge, ki se splača.

Eden pisateljev knjige govori o industrializaciji Sovjetske zveze sledeče: Cela vrsta rudnin je še pri nas, ki jih ne izkoriščamo. Skrbna raziskovanja rudnih žil bi brez dvoma dognala, da je glede rud in kovin Sovjetska zveza prva dežela sveta. Primerjajmo le raziskovanja profesorjev Steina in Lazareva

v guberniji Kursk, ki sta odkrila pod zemljo s pomočjo magnetna tolike množine železa, da bi zadostovale za preskrbo vsega sveta za več sto let. Rudnine bi industrializacijo najbolj pospeševale. A za vse to je potrebna glavnic, ki je Sovjetska zveza v nobeni panogi svojega narodnega gospodarstva nima in ki si jo mora ali sama nabaviti ali pa si jo izposoditi iz inozemstva. Kako zelo se trudi Rusija za osamosvojitve v industriji, nam povedo sledeče številke — te niso v omenjeni knjigi —: V gospodarskem letu 1925/26 je določila sovjetska vlada za zgradbo novih tovarn 97.2 milijonov rubljev, za gospodarsko leto 1926/27 pa še enkrat toliko, 189.6 milijonov rubljev. 1 rubelj je ca 30 dinarjev. Premogovni industriji so za zgradbo 226 novih obratov dali 44.7 milijonov rubljev, petrolejski industriji 17.8 mil. rubljev, za napravo štirih novih tovarn petroleja, gazolina, parafina in asfalta ter za napravo cevne napeljavne iz Groznija v Tuapse (glej spodaj); kovinska industrija je dobila 12.6 mil. rubljev, elektrotehniška 6.2, kemična 10.3, steklena 5.6, druge vrste silikatne industrije 13.3, lesna 8.6, papirna 22.6, tekstilna 27.7 itd. Seveda je pa spričo velikanskih potreb to še vse premalo in bo treba še vse večjih denarnih sredstev.

Drugi del imenovane knjige govori o zunanji trgovini. V gospodarskem letu 1924/25 je znašala zunanja trgovina Sovjetske zveze 1277 milijonov rubljev; več kot 90 odstotkov vsega prometa je prišlo na čisto državne organizacije in na z a d r u g e. Najbolj bistveni del v financiranje zunanje trgovine imajo sovjetske banke. Izvoz pšenične moke je prišel v imenovanem gospodarskem letu od prejšnjih 31 na 42 milijonov met. stofov. Leta 1924/25 je padel eksport moke pod predvojno višino na 28.7 milijonov stotov. Sedaj gre zopet navzgor. L. 1924/25 so prodali 408.717 pudov surovega masla v znesku 7.700.000

rubljev samo v Nemčijo; ves eksport surovega masla je znašal 1.493.646 pudov v znesku 27.600.000 rubljev. Jajec so izvozili 1924-25 za 25.657.000 rubljev, 48.973 ton. Črnega kaviara so prodali 25.500 pudov, rdečega 109 tisoč pudov itd. 1 pud = 16,38 kg.

Prvo mesto med ruskimi nakupovalci ima Anglija, in se zato ni čuditi, da se Rusi tako bojijo odpovedi angleško-ruske trgovske pogodbe, s katero grozijo Angleži v slučaju najhujših diplomatskih sporov. Za Anglijo pridejo kot nakupovalke Nemčija, Francija in Italija. Zanimive so še nekatere druge številke: Kožuhovine so prodali Rusi v imenovanem letu za 60 milijonov rubljev, tobaka 97.000 pudov, volne 126.000 pudov, oljnih semen 189.000 pudov.

Uvozili so pa v letu 1924/25 707.000 pudov železa, 200.000 pudov drugih rudnin, strojev in motorjev 275.000 pudov, bombaža 5 milijonov pudov, itd.

Tretji del knjige obravnava koncesijsko politiko. Ne moremo se tukaj spuščati v podrobnosti; povemo samo, da je bil dosedanji način podeljevanja koncesij popolnoma napačen in da so krenili sovjeti letos na drugo pot, ki je prostosti koncesij bolj prijazna.

Zadnji del knjige se imenuje informacijski del. Povdaria zlasti potrebo, da pritegne Rusija kolikor mogoče veliko inozemske glavnice v svrhu gospodarske obnove.

Knjigi je pridejan zemljevid z geografskimi kartami, ki nam kažejo kraje, kjer se dobi zlato, petrolej, železo, grafit, gozd itd., in sicer samo tiste kraje, kjer sovjetska vlada dotične rudnine itd. ne izkorišča in ki jih da v najem. Poleg Sibirije in Urala, ki sta znani najdišči, se nahaja zlasti veliko zemskih zakladov v Severni Kavkaziji nad Črnim in Kaspiškim morjem in pa prav na severu Evropske Rusije.

Prav zadnji čas je v gospodarstvu Rusije posebno pomemben. Beremo o izredno

važnem dogovoru s Francijo, ki pomeni morada popolnoma novo dobo v gospodarstvu Rusije in s tem tudi v gospodarstvu vseh ostalih držav. Saj mora razvoj takega velikana vplivati na vse strani. Stvar je sledeča:

Glavni finančnik predvojne caristične Rusije je bila Francija, njene zahteve do Rusije so znašale ob izbruhu svetovne vojne 400 milijonov zlatih frankov. Sedaj po vojski je zahtevala Francija denar nazaj. A sovjetska Rusija je dejala, da je ona popolnoma nova država, da nima s caristično Rusijo nič opraviti in da ne bo nič plačala. Prišli so na mrtvo točko. Ko je glas po gospodarski obnovi postajal v Rusiji zmeraj jačji, se je obrnila na inozemstvo s prošnjo za posojilo. Amerika in Anglija, sovjedom že itak neprijazni, nista hoteli o posojilu nič slišati; ostala je Francija. In spet so se začeli pogajati. Omenjena svota predvojnega dolga se je vsled odstopa ruskih provincij Poljski, Rumuniji itd. skrčila na 370 milijonov, in za te je sedaj šlo. Francozi so dejali: »Dajte nam najprvo teh 370 milijonov nazaj, potem vam bomo dali posojilo za gospodarsko obnovo.« Rusi so pa dejali: »Kako vam bomo dali denar nazaj, če nismo še pričeli z gospodarsko obnovo. Zato nam najprvo posodite!« In pogajanja so se na novo pričela. Slednjič so zahtevali Francozi letno odplačilo 80 milijonov zlatih frankov, sovjeti so jim ponujali 55,5. V začetku tekočega meseca sta pododbora finančne komisije podpisala dogovor, da bo plačala Rusija Franciji na leto 70 milijonov zlatih frankov na obrestih in za amortizacijo predvojnega dolga, toliko časa, da bo dolg poplačan. Ta dogovor je podlaga za druge dogovore, kojih vsebina pa še ni znana. Najprvo mora biti prvi dogovor od obeh vlad ratificiran.

Kot protiuslugo obljublja Francija, da bo dala celo vrsto novih posojil; prvo posojilo bi znašalo eno milijardo papirnatih frankov.

Oblika posojila bi bila lahko trojna: 1. državno posojilo od vlade do vlade; 2. novo rusko posojilo na francoskem denarnem trgu; 3. krediti za industrijo. V zadnjih dveh slučajih bi prevzela francoska vlada polno jamstvo za denar, v Rusiji naložen.

Nerešeno je še vprašanje, kako naj bo to posojilo od ruske vlade zajamčeno. Francoska delegacija je stavila sledeči predlog: Rusija ima na severni strani Kavkaza v okolici mesta Groznij zelo bogate petrolejske vrelce; od tam polaga sedaj cevi preko Kavkaza do črnomoškega pristanišča Tuapse. Te vrelce naj dobijo francoske družbe v monopolsko izkoriščanje. Francija ima zelo razvito avtomobilno in aviatično industrijo, petroleja nobenega, in ga mora v tej ali oni obliki uvažati vsako leto za okoli 4 milijarde frankov; to je toliko kot ves naš jugoslovanski letni uvoz. Posest vrelcev pri Grozniju bi napravila Francijo neodvisno od dosedanjih nakupnih trgov — večinoma kupuje Francija v Angliji in Ameriki —; dalje bi pa mogla Francija očistiti petrolej lahko na licu mesta, oziroma v Tuapse, ali pa v Franciji, in bi si s tem prilhranilo francosko narodno gospodarstvo na leto najmanj 2 do 3 milijarde frankov! Dalje se po mnenju francoskih strokovnjakov dobi potom novega na-

čina čiščenja iz groznijskega petroleja lahko 55% čistega bencina, dočim ga dobijo pri ameriškem petroleju samo 15 odstotkov.

Rusi se temu francoskemu predlogu nič ne protivijo in so s Francijo vred mnenja, naj bi bil dogovor kmalu ratificiran. Nasprotstvo bo nastalo pri Angležih in Amerikancih, zlasti pri prvih, oziroma pri njih velikih petrolejskih družbah. Saj bi izgubile te družbe z izgubo francoskega trga milijonske dobičke. Delati je začel ves diplomatični aparat, da bi se dogovor anuliral. Sedaj gre za to, ali je Franciji res na dobavi petroleja in na gospodarski obnovi Rusije, ali pa hoče samo na Anglijo pritisniti, koje politika v zadnjem času francoski precej nasprotuje, že s tem, da Italijo podpira. Če bi bil dogovor ratificiran, bi bil, kakor smo rekli, podlaga za druge poznejše dogovore, prišlo bi do gospodarskega in političnega zblizanja med Rusijo in Francijo, pridružila bi se menda Nemčija, in bi nastala na ta način čisto nova gospodarsko-politična tvorba. Imela bi seveda velik pomen tudi za Jugoslavijo, za vse naše razmerje do sosedov, in s tem tudi za naše narodno gospodarstvo. Da razumemo nekatera bližnja vprašanja gospodarske bodočnosti Evrope, zato smo ta članek napisali.

© © © VPRAŠANJA IN ODGOVORI © © ©

Vprašanje 12: Na prihodnjem občnem zboru bomo sklepali o povišanju deležev. Želimo prositi za podporo, ki je zadrugi nujno potrebna. Naši deleži znašajo sedaj po Din 1.25. V pravilih je, naj se vplača toliko deležev, kolikor krav priglasí vsak član. Prosimo pojasnila, kako visoko je treba zvišati deleže, da ne bo vsled tega prošnja za podporo odklonjena iz razloga, da so deleži prenizki?

Do sedaj nismo imeli nobene pristopnine. A ker pristopajo novi člani, ki niso prav nič sodelovali pri zbiranju sedanje rezerve, zahtevajo stari člani, naj se ustanovi primerna pristopnina. Prosimo nasveta, kako visoka naj bo pristopnina in pa, ali moremo pobrati oziroma odtegniti na novo sprejetim članom pristopnino tudi za nazaj, n. pr. tistim, ki so bili sprejeti lansko leto. (Mlek. z. v V.)

Odgovor: Če reflektirate na kako pod-

poro, je vsekako primerno, da deleže precej zvišate. Zadrugam, ki same ne kažejo nika-kega veselja zbrati si večjo rezervo, se pod-pore navadno ne dovoljujejo. Vaši deleži po Din 1.25 so izredno nizki za sedanje razmere. Smo mnenja, da bi deleže zvišali na 50 Din. Povišane deleže morajo seveda plačati vsi člani, stari in novi. Temu povišku se noben previden zadrugar ne more upirati, ker osta-ne delež itak njegova last in pa ker se mora tudi zavedati, da deleži po Din 1.25 ne more-jo pripomoči k ustanovitvi potrebne obratne glavnice.

Kar se tiče pristopnin je tudi pravilno, da določite pristopnine. Te pa naj bi bile niz-ke: 5 do 10 Din. Te pristopnine morajo pla-čati samo novi člani, ki bodo po občnem zboru, na katerem se bodo pristopnine določile, sprejeti. Stari člani novo uvedenih pristopnin ne plačajo.

Določba v pravilih, da vplača član toliko deležev, kolikor krav je priglasil, je neprak-tična, in bi bilo pravila v tej točki spremeniti. Vsi deleži naj bodo enaki in vsak član naj ima po en delež.

Vprašanje 13: Nekomu smo dovolili po-sojilo 65.000 Din na poroštvo in vknjižbo. Za to posojilo smo seveda dobili pritrdilo Za-družne zveze. Prosimo pojasnila, ali naj na-pravimo dve zadolžnici in sicer eno na poro-štvo, drugo pa na vknjižbo, vsako za polno vsoto 65.000 Din ali pa naj damo n. pr. Din 40.000 na zadolžnico na vknjižbo in 25.000 Din na zadolžnico na poroštvo? (Km. hran. in pos. v G.)

Odgovor: Svetujemo vam, da napravite samo eno zadolžnico za cel znesek Din 65.000 in sicer zadolžnico na vknjižbo, na podlagi katere se vknjižite za celo vsoto na posestvo dolžnika. Koncem zadolžnice pa dostavite: »Za zgoraj označeno posojilo v znesku Din

65.000 prevzamem jamstvo kot porok in plačnik.« Zadolžnico z navedenim dostav-kom podpiše poleg dolžnika tudi porok.

Vprašanje 14: Ustanovili smo zadrugo pod naslovom Kmet. nab. in prod. zadr. v K. Vse potrebno smo pripravili, tako da zadruga lahko takoj prične s poslovanjem. Nismo si pa na jasnem, ali naj vpostavimo enostavno ali dvostavno knjigovodstvo? Blagovolite nam tozadevno svetovati in nam podati tudi še druge potrebne nasvete. (K. n. in p. z. v K.)

Odgovor: Predvsem vam priporočamo, da nastavite v svrhu točne evidence in kon-trole v vseh področjih uprave — dvostavno knjigovodstvo. Slednje zahteva sicer povsem zanesljivo, dobro izvežbano moč, kar je pa za vsako gospodarstvo brezdvomno velike-ga pomena. Veliko gospodarskih zadrug je izginilo iz površja in veliko je tudi takih, ki niti zdaleka ne služijo svojemu namenu in to največ vsled slabe uprave. Zato vam v tem pogledu priporočamo največjo previdnost.

Odločilno mesto pri trgovini zavzema kalkulacija. Dobro in zanesljivo kalkuliranje pa zamore nuditi edinole ipopolnjeno in brez-hibno knjigovodstvo. Ako nimate na razpo-lago strokovno dobro izvežbane moči, Vam nujno odsvetujemo vsako poskušanje s tr-govskimi posli.

V ostalem nam je težko dajati nasvete, dokler ne poznamo točno in podrobno nači-na ter obsega poslovanja ustanavljajoče se zadruge.

Vprašanje 15: Pred dvema letoma smo posodili nekemu članu proti poroštvo in pro-ti odplačevanju v trimesečnih obrokih zne-sek 7500 Din. Vračal je redno in je do male-ga vse vrnil. Sedaj želi zopet 5000 Din poso-jila za nakup travnika. Ali mu lahko damo zaprošeno posojilo kar na staro zadolžnico? (H. p. v C.)

Odgovor: Na slična vprašanja smo že večkrat odgovarjali v Narodnem Gospodarju. Za novo posojilo je treba nove zadolžnice, podpisane od dolžnika in porokov, četudi so isti poroki, kakor pri prvem posojilu. V vašem slučaju sta poroka prevzela jamstvo za svoto 7500 Din. Ko je ta svota vrnjena, preneha njuna obveza. Za novo po-

sojilo morata poroka prevzeti zopet jamstvo, neodvisno od prvega.

Le v slučaju, da bi prvotni dolg zapadel v plačilo šele sedaj, pa bi dolžnik želel, da se mu dovoli odlog plačila, ne bi bila potrebna nova zadolžnica, ampak bi se stara zadolžnica podaljšala (prolongirala).

◻ | ◻ | ◻ | ◻ | ◻ **ZADRUŽNIŠTVO.** ◻ | ◻ | ◻ | ◻ | ◻

VSEM ZADRUGAM!

V svrhu preureditve revizijskega seznama nam blagovolite vposlati sledeče podatke:

- 1.) Natančen naslov zadruga: . . . . .
- 2.) Sedež (kraj in hiš. št.): . . . . .
- 3.) Pošta: . . . . .
- 4.) Železniška postaja: . . . . .
- 5.) Oddaljenost od pošte: ... km (... ur pešhoje)
- 6.) Oddaljenost od železnice: .... km (... ur pešhoje)
- 7.) Pristojno okrajno sodišče: . . . . .
- 8.) Pristojno registracijsko (trgovsko) sodišče: . . . . .
- 9.) Pristojno okrajno glavarstvo: . . . . .
- 10.) Pristojna oblast: . . . . .
- 11.) Stanje rezerve koncem I. 1926: . . . . .
- 12.) Stanje deležev koncem I. 1926: . . . . .
- 13.) Stanje članov koncem I. 1926: . . . . .
- 14.) Jamstvo članov (pri zadrugah z omejeno zavezo) je omejeno na .... kratni iznos deleža, ki znaša à Din . . . . .

Zadružna zveza v Ljubljani, r. z. z o. z.

† **Jožef Dobrovč.** Umrl je član načelstva hran. in pos. v Črni župnik Jožef Dobrovč. Bil je vnet zadrugar, domača hranilnica in posojilnica bo pogrešala njegovega stvarnega, preizkušenege in nesebičnega sodelovanja. Zadružna organizacija mu ohrani trajen spomin.

Domači hranilniki. Češka tovarna nam je poslala te dni 300 komadov domačih hranilnikov, ni nam pa poslala ključky za odpiranje hranilnikov. Kakor hitro dobimo potrebno število ključev, odpošljemo hranilnike zadrugam po vrsti, kakor so naročile.

Zavarovalni prispevki pri okrožnem uradu za zavarovanje delavcev. Neka zadruga je izrazila željo, naj pojasnimo vprašanje glede višine zavarovalnega prispevka, ki ga sme delodajalec odtegniti delojemalcu od zaslůžka. Delodajalec sme v celoti odbiti nameščencu od njegove plače t e d e n s k o kot prispevek za bolniško zavarovanje, borzo dela in delavsko zbornico:

Pri dnevnem zaslužku	Din	Odpade na delavca prispevek Din
na	2.50 (I.)	0.38
od	2.50 do 3.— (II.)	0.47
od	3.— do 3.60 (III.)	0.57
od	3.60 do 4.40 (IV.)	0.69
od	4.40 do 5.40 (V.)	0.85
od	5.40 do 6.60 (VI.)	1.14
od	6.60 do 8.— (VII.)	1.38
od	8.— do 9.60 (VIII.)	1.66
od	9.60 do 11.60 (IX.)	2.—
od	11.60 do 14.— (X.)	2.41
od	14.— do 16.80 (XI.)	2.90
od	16.80 do 20.— (XII.)	3.48
od	20.— do 24.— (XIII.)	4.14
od	24.— do 28.80 (XIV.)	4.97

od 28.80 do 34.— (XV.)	5.97
od 34.— do 40.— (XVI.)	7.04
od 40.— do 48.— (XVII.)	8.28
od 48.— dalje (XVIII.)	9.94

V oklepajih so označeni mezdni razredi.

Ako hočemo dobiti na podlagi gornjega pregleda dnevni prispevek delojemalca v vsakem posameznem razredu, delimo navedene vsote s 6. Če pa tako dobljeno vsoto množimo z delovnimi dnevi v mesecu, dobimo mesečni prispevek. Prispevki se računajo za vse delovne dni in praznike v mesecu, izvzemši nedelje. Pri računanju prispevkov se končne vsote od 4 zaokrožijo navzdol, od 5 do 9 pa navzgor.

V zaslužek v svrhu odmere zavarovalnih prispevkov se računajo le prejemki za redni delovni čas.

Prispevek za nezgodno zavarovanje odpade v celoti na delodajalca.

Posnemajmo. Ponovno smo že pisali v Narodnem Gospodarju, da se spleča varčevati tudi z malimi vlogami. V ta namen je Zadruga zveza naročila za podeželske hranilnice in posojilnice domače hranilnike, da se s tem omogoči zbiranje kapitala tudi tistim, ki razpolagajo le s skromnimi denarnimi sredstvi. Opazujemo tudi drugod, da se število malih vlagateljev dviga in da so široke plasti prebivalstva že zopet začele varčevati. V izkazih večjih inozemskih hranilnic beremo o takem varčevanju. Naj navedemo kot vzgled hranilne vloge pri hranilnici mesta Berlin. V lanskem letu so narastle od 66.4 na 124.4 milijona mark, so se torej skoraj podvojile. Zanimivo pri tem je, da ima okoli 25% vseh vlagateljev male vloge do 20 mark,

18% vlagateljev vloge do 100 mark, 31% pa vloge do 500 mark, ali po naše 6750 Din. Velika večina vlagateljev ima torej vloge pod 6800 Din in četrtnina vseh vlagateljev, kakor vidimo iz gorenjega primera, je začela z vlogami pod 20 mark.

Izkaz berlinske hranilnice in posojilnice je lep primer štednje. Želimo, da bi ta hranilnica oziroma njeni mali vlagatelji bili vzgled tudi našim slovenskim hranilnicam in posojilnicam.

Pravila. Pri reki hranilnici in posojilnici je revizor Zadruga zveze grajal, da se v originalnih pravilih izvedejo popravke, oziroma izpremembe pravil, kakor so jih sklenili poznejši občni zbori. Naročil je zadrugi, da mora poskrbeti overjen prepis originalnih pravil. Na to naročilo je zadruga odgovorila: Popravki v originalnih pravilih so overjeni od okrožnega sodišča, katero je tudi mnenja, da se vsaka prememba pravil mora v originalu popraviti.

Ni pravilno, da se posamezne premembe pravil zabeležujejo na izvorniku istih, kajti izvornik pravil in sklep o registraciji kot legitimacija zadruga mora ostati nespremenjen. Zato je treba uporabljati za vpisovanje prememb poseben izvod pravil. Popravki originalnih pravil se izvršujejo pravilno posredno in sicer s sklepi registracijskega sodišča, nikakor pa neposredno s korekturami na originalu samem. Tudi sodišče prakticira tako, da razveljavi prvotni sklep z izdajo novega. Poleg tega pa je neposredno spisovanje prememb na originalu v mnogih slučajih neizvedljivo in povzroča pogosto nejasnosti.

.....

GOSPODARSTVO.

Zadružna gospodarska banka v Ljubljani je imela 5. aprila 1927 svoj 7. redni občni zbor. Poročilo uprav. odbora slika v kratkem težko gospodarsko stanje poljedelstva, trgovine in industrije in zlasti poudarja slabo funkcioniranje pravosodstva v državi. Navzlic vsem težavam pa je ta naš odlični popolnoma domači zavod napredoval. Tako je poskočila na aktivni strani postavka za dolžnike in menice od 223 milijonov v letu 1925 na 231 milijonov v letu 1926. Hranilne vloge na knjižice so se dvignile za več kot 11 milijonov. Te številke pomenijo porast za ca. 20 odstotkov. Tuja denarna sredstva, s katerimi je razpolagal zavod koncem leta 1926, znašajo 241 milijonov dinarjev. Te številke pomenijo zadovoljiv napredek v dobi splošne gospodarske depresije in v času, ko se radi poloma nekaterih bank pojavlja obče nezaupanje do denarnih zavodov. Skupna bilančna vsota, ki je znašala koncem leta 1925 247.000.000, se je dvignila na skoro 259.000.000. Tudi promet je bil živahnejši in je presegel višino 11 milijard dinarjev. Tudi podjetja in podružnice zavoda so primerno uspevala. Plače in doklade so poskočile v zadnjem letu za 4 in pol odstotka, upravni stroški za ca. 10 odstotkov. Davkov in pristojbin je plačal zavod 1.965.661.03 Din, t. j. eno šestino delniške glavnice ali 133 odstotkov čistega dobička leta 1925, kar pomeni ogromno obremenitev in najbolj živo ilustrira nevzdržno politiko finančne uprave. Ker se je debetna obrestna mera znatno in naglo znižala, se je tudi dobiček v minulem letu kljub povoljnemu na-

predku zavoda zmanjšal in znaša, v številki prenos iz leta 1925, 1.187.953.87 Din.

Naraščanje konkurzov v Jugoslaviji. Jugoslovansko društvo za zaščito upnikov objavlja podatke o številu v prvem četrtletju tek. leta razglašanih konkurzov. Po tej statistiki je bilo v prvem četrtletju tekočega leta v naši državi registriranih 349 konkurzov, med tem ko je bilo v istem razdobju pretekli. leta registriranih le 212 konkurzov. Od celokupnega števila registriranih konkurzov odpade na Srbijo in Črno goro 228 (l. četrtl. 1925 105), na Hrvaško in Slavonijo 49 (23), na Vojvodino 34 (35), na Slovenijo in Dalmacijo 29 (30) in na Bosno in Hercegovino 9 (19). Med tem ko je število konkurzov v Vojvodini, Sloveniji in Dalmaciji ostalo skoro neizpremenjeno (v Bosni je celo znatno nazadovalo) je v Srbiji in Črni gori naraslo za 117%, v Hrvaški in Slavoniji pa za 113 odstotkov. Na Srbijo odpade torej 66 odstotkov vseh konkurzov.

Koliko prostih železniških kart se pri nas izda. Septembra meseca m. l. se je izdalo zastojnih vozniških listov: 1. razreda brzovlaka 1200, 1. razreda potniškega vlaka 1000, 2. razreda brzovlaka 2300, 2. razreda potniškega vlaka 2100, 3. razreda brzovlaka 2300, 3. razreda potniškega vlaka 2400, skupaj 11 tisoč 300. V 30 dneh meseca septembra m. l. se je torej podarilo povprečno po 377 listkov na dan. Ako se računa vrednost listka povprečno 100 Din, se je v enem mesecu zavrglo 1.130.000 Din!

Redni občni zbor Strojne zadruge v St. Lovrencu na Drav. polju, r. z. z o. z., se bo vršil 1. maja 1927 po večernicah v čitalnici. 1. Poročilo načelstva in nadzorstva. 2. Odobritev rač. zaključka za leto 1926. 3. Slučajnosti.

Občni zbor Ljudske hranilnice in posojilnice pri Sv. Lovrencu na Dravski mpolju, r. z. z o. z., se bo vršil 1. maja 1927 po večernicah v posojilničnih prostorih. 1. Čitanje zapisnika. 2. Poročilo načelstva in nadzorstva. 3. Odobritev rač. zaključka za leto 1926. 4. Slučajnosti.

Občni zbor Kmetijskega društva v Sodražici, r. z. z o. z., se bo vršil v nedeljo dne 1. maja 1927 ob 15. uri v društveni dvorani. 1. Čitanje zapisnika. 2. Poročilo načelstva in nadzorstva. 3. Odobritev rač. zaključka za leto 1926. 4. Dopolnilna volitev načelstva. 5. Volitev nadzorstva. 6. Slučajnosti.

Občni zbor Hranilnice in posojilnice v Lukovici, r. z. z n. z., se bo vršil 1. maja 1927 ob pol 2. uri pop. v župnišču. 1. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora. 2. Poročilo načelstva in nadzorstva. 3. Potrditev rač. zaključka za leto 1926. 4. Volitev načelstva in nadzorstva. 5. Slučajnosti.

Občni zbor Hranilnice in posojilnice na Vranskem, r. z. z n. z., se bo vršil v nedeljo dne 24. aprila 1927 ob pol 15. uri v zadrugi pisarni. 1. Čitanje zapisnika o ustanovnem občnem zboru. 2. Poročilo načelstva in nadzorstva. 3. Odobritev računskega zaključka za leto 1926. 4. Volitev načelstva in nadzorstva. 5. Slučajnosti.

Občni zbor Hranilnice in posojilnice v Svetinjah, r. z. z n. z., se bo vršil 1. maja 1927 ob pol 9. uri dop. v prostorih posojilnice. 1. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora. 2. Poročilo načelstva in nadzorstva. 3. Odobritev rač. zaključka za leto 1926. 4. Slučajnosti.

Občni zbor Mlekarske zadruge v Školji Loki, r. z. z o. z., se bo vršil v nedeljo dne 24. aprila 1927 ob pol 4. uri v mlekarni. 1. Poročilo načelstva. 2. Poročilo nadzorstva. 3. Odobritev rač. zaključka za leto 1926. 4. Volitev načelstva. 5. Volitev nadzorstva. 6. Slučajnosti.

Redni občni zbor Kmečke hranilnice in posojilnice v Pišecah, r. z. z n. z., se bo vršil 24. aprila 1927 ob 8. uri dop. v hranilnični pisarni. 1. Čitanje revizijskega poročila o reviziji dne 14. 5. 1926. 2. Čitanje in odobritev zapisnika o zadnjem občnem zboru. 3. Poročilo načelstva in nadzorstva. 4. Odobritev rač. zaključka za leto 1926. 5. Slučajnosti.

Izredni občni zbor Kmetijskega društva v Zgor. Berulku, r. z. z o. z., se bo vršil 24. aprila 1927 ob 3. uri popoldne. 1. Sklepanje o spremembi pravil. 2. Razsojevanje preprirov. 3. Slučajnosti.

Občni zbor Občekoristne stavbene zadruge Ljudski dom, r. z. z o. z. v Ljubljani, se bo vršil v četrtek dne 28. aprila 1927 ob 18. uri v prostorih Društvene nabavne zadruge v Ljudskem domu. 1. Poročilo načelstva in nadzorstva. 2. Odobritev rač. zaključka za leto 1926. 3. Slučajnosti.

Občni zbor Društvene nabavne zadruge, r. z. z o. z. v Ljubljani, se bo vršil dne 28. aprila 1927 ob 20. uri v zadruginih prostorih v Ljudskem domu. 1. Poročilo načelstva in nadzorstva. 2. Odobritev rač. zaključka za leto 1926. 3. Sklepanje o razdružbi zadruge. 4. Slučajnosti.

Občni zbor Zadrugne elektrarne v St. Jerneju, r. z. z o. z., se bo vršil v nedeljo dne 24. aprila 1927 v posojilničnih prostorih ob 15. uri. 1. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora. 2. Čitanje revizijskega poročila. 3. Poročilo načelstva. 4. Odobritev rač. zaključka za leto 1926. 5. Volitev nadzorstva.

Izredni občni zbor Živnorojske zadruge v Moravčah, r. z. z o. z., se bo vršil v nedeljo dne 1. maja 1927 popoldne v maši v kaplaniji. 1. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora. 2. Poročilo načelstva o gospodarskem stanju in premoženju zadruge. 3. Razgovor o likvidaciji zadruge in izvedba taiste. 4. Izvolitev odbora, ki naj likvidacijo izvede. 5. Slučajnosti.

Občni zbor Gospodarskega društva na Vrhniki, r. z. z o. z., se bo vršil 1. maja 1927 ob 8. uri popoldne v Rokodelskem domu. 1. Poročilo načelstva in nadzorstva. 2. Odobritev rač. zaključka za leto 1926. 3. Volitev načelstva. 4. Volitev nadzorstva. 5. Slučajnosti.

Občni zbor Posojilnice v Dobrepoljah, r. z. z n. z., se bo vršil 8. maja 1927 ob 8. uri popoldne v zadruginih prostorih. 1. Poročilo načelstva. 2. Poročilo nadzorstva. 3. Odobritev rač. zaključka za leto 1926. 4. Volitev načelstva. 5. Volitev nadzorstva. 6. Slučajnosti.

Občni zbor Kmetijskega društva v Dobrepoljah, r. z. z o. z., se bo vršil 8. maja 1927 ob 3. uri popoldne v zadruginih prostorih. 1. Poročilo načelstva. 2. Poročilo nadzorstva. 3. Odobritev rač. zaključka za leto 1926. 4. Volitev načelstva. 5. Volitev nadzorstva. 6. Prememba pravil. 7. Slučajnosti.

Občni zbor Živnorojske zadruge v Sodražici, r. z. z o. z., se bo vršil 15. maja 1927 ob 3. uri pop. v prostorih Kmet. društva v Sodražici. 1. Prečitanje zapisnika zadnjega občnega zbora. 2. Poročilo načelstva. 3. Poročilo tajnika in blagajnika. 4. Volitev 5. članov odbora. 5. Posvetovanje glede ustanovitve živinske zavarovalnice proti neizgodam. 6. Slučajnosti.

Občni zbor Mlekarske in sirsarske zadruge v Dol. Logatcu, r. z. z o. z., se bo vršil 24. aprila 1927 ob 15. uri v Društvenem domu v Dol. Logatcu. 1. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora. 2. Poročilo načelstva in nadzorstva. 3. Čitanje revizijskega poročila. 4. Odobritev rač. zaključka za leto 1926. 5. Volitev načelstva in nadzorstva. 6. Slučajnosti.

Redni občni zbor Kmetijskega društva v Rečici ob Savinji, r. z. z o. z., se bo vršil 1. maja 1927 ob 3. uri popoldne v prostorih gospoda A. Fürsta v Rečici. 1. Čitanje revizijskega poročila. 2. Čitanje zapisnika o zadnjem občnem zboru. 3. Poročilo načelstva in nadzorstva. 4. Odobritev rač. zaključka za leto 1926. 5. Volitev načelstva. 6. Volitev nadzorstva. 7. Slučajnosti.

33. redni občni zbor Okrajne posojilnice v Račečah, r. z. z n. z., se bo vršil 29. maja 1927 ob 3. uri pop. v posojilničnih prostorih. 1. Poročilo a) načelstva, b) nadzorstva. 2. Odobritev rač. zaključka za leto 1926. 3. Volitev a) načelstva, b) nadzorstva. 4. Slučajnosti.

Občni zbor Kmetijskega društva v Podkorenju, r. z. z o. z., se bo vršil dne 1. maja 1927 ob 2. uri popoldne v zadrugi hiši. 1. Čitanje zapisnika o zadnjem občnem zboru. 2. Poročilo načelstva in nadzorstva. 3. Čitanje revizijskega poročila. 4. Odobritev poslovnika. 5. Odobritev rač. zaključka za leto 1926. 6. Prememba pravil. 7. Oddaja prostorov Mlekarski zadrugi. 8. Odobritev sejnega sklepa načelstva in nadzorstva z dne 31. 7. 1926. 9. Volitev načelstva. 10. Volitev nadzorstva. 11. Slučajnosti.

Občni zbor Zadružne mlekarne v Horjulu, r. z. z. o. z., se bo vršil 15. maja 1927 ob 3. uri pop. v mizararni. 1. Poročilo načelstva. 2. Odobritev rač. zaključka za leto 1926. 3. Volitev načelstva in nadzorstva. 4. Slučajnosti.

Redni občni zbor Hranilnice in posojilnice Sv. Peter v S. d., r. z. z. n. z., se bo vršil v nedeljo dne 15. maja 1927 ob 8. uri zjutraj v uradnih prostorih. 1. Poročilo načelstva in nadzorstva. 2. Pregled in odobritev rač. zaključka za leto 1926. 3. Volitev a) načelstva, b) nadzorstva. 4. Čitanje revizijskega poročila. 5. Slučajnosti.

Občni zbor Hranilnice in posojilnice v Lučah, r. z. z. n. z., se bo vršil v nedeljo dne 1. maja 1927 ob 12. uri popoldne v zadrudnih prostorih. 1. Čitanje zapisnika o zadnjem obnem zboru. 2. Odobritev rač. zaključka za leto 1926. 3. Volitev načelstva in nadzorstva. 4. Slučajnosti.

Občni zbor Kmet. kons. društva v Lučah, r. z. z. o. z., se bo vršil v nedeljo dne 1. maja 1927 ob 1. uri pop. v zadrudnih prostorih. 1. Čitanje zapisnika o zadnjem obnem zboru. 2. Poročilo načelstva in nadzorstva. 3. Odobritev rač. zaključka za leto 1926. 4. Volitev nadzorstva. 5. Slučajnosti.

Redni občni zbor Ljudske hranilnice in posojilnice v Rečici ob Savinji, r. z. z. n. z., se bo vršil 1. maja 1927 ob 4. uri popoldne v prostorih g. Fürsta v Rečici ob Savinji. 1. Čitanje revizijskega poročila. 2. Čitanje zapisnika zadnjega obnega zboru. 3. Poročilo načelstva in nadzorstva. 4. Odobritev rač. zaključka za leto 1926. 5. Volitev načelstva. 6. Volitev nadzorstva. 7. Slučajnosti.

Občni zbor Ljudske hranilnice in posojilnice v Mirni pečl, r. z. z. n. z., se bo vršil 24. aprila 1927 ob pol 8. uri v uradnih prostorih. 1. Poročilo načelstva in nadzorstva. 2. Odobritev rač. zaključka za leto 1926. 3. Volitev načelstva in nadzorstva. 4. Slučajnosti.

Redni občni zbor Kmečko-delavske hranilnice in posojilnice v Trbovljah, r. z. z. n. z., se bo vršil dne 26. maja 1927 ob 3. uri popoldne v posojilniški prostorih. 1. Čitanje in odobritev zapisnika zadnjega obnega zboru. 2. Poročilo načelstva in nadzorstva. 3. Odobritev rač. zaključka za leto 1926. 4. Volitev a) načelstva, b) nadzorstva. 5. Slučajnosti.

Redni občni zbor Mlekarske zadruge v Novem mestu, r. z. z. o. z., se bo vršil dne 2. maja 1927 ob 8. uri popoldne v uradnem prostoru. 1. Čitanje zapisnika o prejšnjem obnem zboru. 2. Poročilo načelstva in nadzorstva. 3. Odobritev rač. zaključka za upravno leto 1926. 4. Volitev načelstva in nadzorstva. 5. Slučajnosti.

Občni zbor Obrtno kreditne zadruge v Ljubljani, r. z. z. o. z., se bo vršil dne 27. aprila 1927 ob 7. uri zvečer v uradnih prostorih, Prazakova ulica števil. 3 pritičje. 1. Čitanje in odobritev zapisnika o zadnjem obnem zboru. 2. Poročilo načelstva in nadzorstva. 3. Odobritev rač. zaključka za leto 1926. 4. Volitev načelstva in namestnikov. 5. Volitev nadzorstva in namestnikov. 6. Volitev cenilne komisije. 7. Revizijsko poročilo. 8. Razgovor o reorganizaciji zadruge. 9. Slučajnosti.

Hranilnica in posojilnica v Vodichah, r. z. z. n. z., je zvišala obrestno mero za vloge na 5%, za posojila na 6½%, veljavno s 1. jan. 1927.

